

SAZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Évi előfizetés dírd. ...
Félévi előfizetés dírd. ...
Háromhavi előfizetés dírd. ...
Havi előfizetés dírd. ...
Egyre több ár a múlté.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a 1917. évi
évi előfizetés dírd. ...
Ezerkötöttség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 8.
A szerkesztőség kézfőzői vészt
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

III. évfolyam 70. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 március 25.

Az orosz forradalom.

Kormányozható-e a forradalom? Lehető gyújtogatni úgy, hogy a tüzvész lángja egy szabályos vonalon belül robogjon végig? A forradalom már csecsemőkorában vért iszik s ha megnő, egész hekatombákat rendez áldozataiból, míg mindent felemészít. A forradalom természetrajzát már jól ismerjük a francia forradalomból. A forradalom az a Chronosz, mely nemcsak fiait eszi meg, hanem szülőit is.

Az orosz forradalom Anglia kétségbeesett kísérlete, hogy az orosz kolosszust továbbra is megtartsa háborus eszköznek. Anglia bizonyos volt a felől, hogy Oroszország békét köt velünk, s azért szüksége volt a forradalomra, hogy eltegye láb alól a békeszerző cárt. Angliának tudnia kellett, hogy ez a lépése mennyi kockázattal jár, de a béke már bizonyos volt, tehát megkísérelte a forradalmat, amely szerinte nem jelenti a biztos békekötést. Az a kérdés most, hogy az önrendelkezéssel bíró Oroszország is eszköze lesz-e Angliának, a háborunak.

A nagy Oroszország ma is rejtély Európa előtt. Kitűnt a háboru alatt, hogy nem jól ismerjük Oroszországot. Azóta láttuk az orosz katonákat s tudjuk, hogy az orosz muzsik nem az a műveletlen félállat, amilyennek a mi irodalmunk ismerte, hanem nagyon életrevaló paraszt, társadalmi helyzetéhez illő műveltséggel. Az orosz paraszt nagyon szelíd ember, akit századokon át elnyomás alatt lehetett tartani, de annál rettenetesebb a felébre-

dése. Eszünkbe jut az a kép, amit Puskin rajzolt. Oroszországról. Fejed az Északi tengernél, lábaid a Kaukázusban, kezeden pálinkás palack s te elterülve fekszel, imádozt hazám. Ezt írta a nagy orosz költő.

Az elterült orosz óriás kezéből a háboru kivette a pálinkás üveget, kijózanodott s felkelt részeg álmából. Valjon a felkelt óriás az ántánt szolgálatába fog állani, hogy vérét ontsa ántánt érdekeikért?

A gyenge cár megérezte, hogy országa ébred s százados álmából fel akar kelni. Azért akarta megkötni a békét. Mit akarhatott a nép II. Miklóstól? Mit mást, mint a békét. Azért akarta Miklós lecsillapítani a háborgó népet a békével. Bruszilow százezer számra vitte vágóhídra az orosz népet a mult nyáron és eredménytelenül ömlött az orosz vértenger s bekövetkezett, hogy az orosz muzsik nem akar vágóhídra menni. Az ántánt most a szabadság részegítő italával akarja leitatni, hogy ujra tovább ontsa vérét. Vajjon a szabaddá lett nép nem a saját érdekében fogja felhasználni szabadságát, önrendelkezési jogát?

Az orosz nép szélsőségekre hajló, mint a francia. Képes túrni a leglealázóbb rabságot, de képes a legirtózatosabb féktelenségre. A Bastille és a Patro Pavlovszk erőd csak ezeknél a népeknél lehetséges. Az egész világ ámulva áll az orosz forradalom irtóztatón szép látványára előtt s feszült figyelemmel nézi a forradalom fejlődését. A cári csa-

lád már a Templeben van s az a kérdés, hogy Nikolajevics Miklós hajlandó-e eljászani Egalité Fülöp szerepét.

A Romanov-ház trónjavesztetté van nyilvánítva. Az a nagyhatalom, amit a cár jelentett, semmivé vált. A szent cár, a gör. keleti egyház feje nincs többé. Mi lett az óriási hivatalnok apparátusból, mely a cári hatalmat képviselte? Az orosz egyház, mely a cári hatalom alapjain nyugszik, beletörődik-e elpusztításába? Vajjon mindezek az elemek, amik a régi cári birodalmat tették, nem kísértik-e meg, hogy visszaszerezzék elvesztett hatalmukat. Az ország fegyveres ereje Nikolajevics Miklós, egy Romanov kezében van, mert ő a főparancsnok. Ezekből az elemekből áll a reakció hadserege, mely ellenforradalommal fenyeget. Három irtóztatós erő készül összeroppantani Oroszországot. Az egyik a reakció, a másik a forradalom két iránya: a дума végrehajtó bizottságának forradalma és a munkások forradalma. Itt csak az a kérdés, hogy a három fenevadból melyik eszi meg a másikat előbb: a reakció, az intellektuelek forradalma vagy a munkások forradalma. Ezek mind halálos ellenségek természetüknél fogva. A girondiakat is Robespierre vitte vérpadra, nem a reakció. Cseidzét, az orosz szociálista vezért már bevették a kormányba tárcanélküli miniszternek, ami a munkásforradalom erősödését jelenti.

Az érdekek ily borzasztó tusájában csak természetes, hogy a legnagyobb bizalmatlansággal nézik egyesek magatartását. A balti flotta tengernagyját saját matrózai lötték le. A zavar csak nőni fog. Az án-

Markovits és Weinberger cég

tavaszi újdonságai megérkeztek, nagy választékú kész felöltői, blousai, juvonok, ernyők, valamint méterenkénti eladásra divatkelmék és selymek a legolcsóbb árban kaphatók. Nagy választék fehérneműk és vásznakban. Női szabósága a legjobb erőkkel dolgozik és a legmagasabb igényeknek megfelel. Pontos szolid kiszolgálás, határozott árak!

Telefon 11-09

Telefon 11-09

tánt azt hirdeti, hogy Oroszország most erősebb, mint valaha. A dolog ellenkezőleg áll. Ezek a zavarok Oroszországot gyengébbé teszik, mint valaha. Meddig képes még Oroszország háborút folytatni ily viszonyok között, az a kérdés.

Az orosz vérfürdőből fog kivirulni a béke fehér virága. Vagy a дума végrehajtó bizottsága fogja megkötni a békét most, vagy a hatalomra jutott munkásforradalom később. Az a nép, mely háborút akar ezután is, megérdemli, hogy kiirtsák, mondotta valaki nemrég. De nincs ma nép, mely békét ne akarna, minelyt sorsát maga intézi.

Milliókra menő hadseregünk kezét a fegyverén tartva figyeli azt a bomlási folyamatot, mely Oroszországban végbemegy. Nem támad még, nehogy egy roppant vereséggel — amire most alkalom volna — összekovácsolja a széthulló orosz elemeket, vár a kibontakozásra, amely okvetlen meghozza a békét.

A jelek arra vallanak, hogy Oroszország még nem jutott el a krízis tetőpontjára. Vagy megteszi a békeajánlatot most, s a békében folytatja belső alakulását tovább, vagy a tavasz elérkeztével eljő az az offenzíva, mely elsöpri maga elől az ömögében meghasonlott orosz hadsereget.

A béke utban van.

A zsidóság és Ágoston Péter.

Egyik budapesti újság nagyváradi hírvitákról ír s azt is tudja, hogy a sorok írója szerint Ágoston Péter adalati igazolják az antiszemita mozgalom összes törekvéseinek létjogosultságát.

Hívták itt nincesnek; a zsidóságnak főj az élés, mely váratlanul érte, de mi Ágoston Péter fegyvertárából nem kéreánk, a pozitív hitű zsidóság ellen — pláne Ágoston Péter ur fegyverrel — harcolni nem akarunk.

A tél elmúlt. A fák lerázták hófehér koronájukat a új életet várva bontogatják rügyeket. Itt ott a magasba nyúló ágakon úde lombesopori tündöklők: a *fagyöngy* ez! Megtámuljuk a természet csodát, magasztaljuk a fagyöngy természet szépségét és érdeklődéssel kérdezzük, honnét került a szürke égak közé, hogy óvta meg üdeségét a tél ruzmarájában. Pedig a fagyöngy magvát a madarak szórták a fára s mikor megvetette lábát, gyilkosan meresszi gyökereit az ágakba s azért az erdős gondos keze sokszor a fa karával is irtja, pusztítja ahol éri.

A tudomány is ily ragyogó tömegény, elképrátat csillogásával, bámulatba ejt erejével, de j tékony megeret csak akkor arszat, az emberiségre áldást csak akkor jelent, ha alapja az igazságosság és a szeretet. Az a tudomány, mely csak a természet jelenetét vallja, helyett, hogy a lelkiismeret tényeit elemezné, csak a testet kutatja, de a lélekbe be nem pillant, ahol az

anyag felültérékedik, a szellem pedig magára hagyatott marad, az a tudomány nélkülözni az igazságosságot és szeretetet, csak fagyöngy, mely alsorvaszja az alanyt, melyre nehezédt.

Ágoston Péter könyvében folyton előtör egyéniségünk az a vonása, hogy az érzelmeket az ismeret, az experimentalizmusból fakadó megismerés alá hajtja, ezzel a módszerrel pedig, ha az érzelmekek alatt itt a lélek megnyilatkozásainak összeségét értjük, társadalmi kérdést megoldani nem lehet. Milliók szívéből márd holnapra kitörni meggyőződését, vallásos hitét, faji összetartozandóságának érzését, gondolat világát, egy szóval világnézetét, csak azért, hogy azt a nagyon ködös ölt elérjük, mely Ágoston Péter ur szemé előtt lábeg, oly zseneki önkény lenne, minőt a világtörténelem csak keveset ismer.

Ágoston Péter ur szemé előtt a Marx kommunisztikus államképe lábeg s mikor a meglévő társadalom pilléreit bontogatja, ennek az utópianak országutját egyeztetné.

Gondoljuk csak végig Marx teóriáját. A nagyüzemek elnyelik a kisüzemeket; ennek eredményeképp jelentkezik a gazdasági krízisek, melyek az egész társadalmat megbontják a végre türethetetlené lesznek; a nagyüzemek, melyek a kisüzemeket tönkretették, most még a nagyobb tőkéskekkel jutnak elkeseredett konkurrenciába s a vége az, hogy a nagyüzemeket is kiszájtják, így jutunk el oda, hogy az egész nemzeti vagyon egy kézben fog összpontosulni; végül összeomlik s a társadalom új képet ölt... Ha csak futó pillantást vetünk Ágoston Péter írodalmi munkásságára, lehetetlen szem elől tévesztetni a következetességet, mellyel a „mester“ gondolatait másolja. A tulajdon alapjai, a munka rabsága, a sztrájk jog alapja, a szocializáció, a világi nagybirtok története egy-egy lépeső a marxista utópia megvalósításához. Ő maga bevallja, hogy az ingatlan tanulmányozása után az ingó vagyton tanulmányozására adta magát s mert ezt a zsidóság később látja, így írta meg könyvét a zsidóságról. Ágoston Péter nem megoldani akarja a társadalmi kérdéseket, de rombolni akar, egész gondolatvilága a szocialdemokrata gondolatvilága s mi katolikusok nem fogunk lépemeneni, nem fogjuk ütni a zaidót, hogy Ágoston Péter kis já tékait támogassuk. Különbben is Ágoston Péter a kereszténységről anyai lakiosnylés sel szél, a keresztény kultúrától oly torzképet állít olvasói szemel elé, hogy mi, akik nemcsak nőrlég vagyunk katolikusok, ilyen fegyverbarátságából nem kérünk.

A társadalmi kérdések megoldásában mi nem hagyjuk ki a szeretet és igazságosság törvényeit, nekünk az a meggyőződésünk, hogy a társadalmi bajok onnét származnak, hogy a szeretet és igazságosság törvényeit megsértették, azért a társadalmi kérdések megoldásánál a szeretetnek kell az igazságosság vezérszavát szolgálni s akkor ha az állam összes aktivitását az igazságosság szigorú megtartására szenteljük: a szeretet a maga gazdaságával is áldásával fogja a családi és társadalmi életet felemelni és tökéletesé tenni.

Visszamegyek a képhez, mellyel kezdtem. Mikor a fák ismét lomb borulnak, elűnk a fagyöngy s ha sikerült is az erdős

gondos kezét, előjűk a természetes avvelek, leszorítjuk arról a piadestálról, hová feltolta magát. Az igazságosság és szeretet nélkül való tudomány is csak addig pompázhat, míg az elkábitott, eltomplott lélek ki nem szabadul a megtévesztés homályából, mikor aztán kibontja természetes erőt, lehull a hazugság álarcas otthaggyja azokat, akik szeretet és igazságosság nélkül vezették.

Dr. M. Gy.

Bírók és ügyészek függetlensége és fizetésrendezése.

A Bírói és Ügyészi Egyesület nagyváradi osztálya tegnap tartotta ülését Bajor Antal elnöklésével. Jegyző Aliquander Kálmán dr.

Elők közli, hogy Balás Elemér dr család ügyben távol van.

A választmány tagjait ajánlja a következőket: Lábán Lajos dr táblai elnök, Harmanthy Károly kuriai bíró, Szegedy Lajos dr táblabíró és Berecsky Lajos dr jegyző.

Elők tárgya volt a bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvénytervezet megvitatása. Az a javaslata a vála stálynak, hogy új törvényjavaslat készítésére kérensék fel az egyesület, az tárgyalassék s vitatassék meg. Főbb vonásokban említi meg az önálló bírói státust, ami legfőbb része a törvényjavaslataknak.

Kocsán János osztálytitkár: A törvényhozás a magyar bírói kar függetlenségét a legfontosabb alkotmánybiztosítóknak tekintette. Már 1903 ban az önálló bírói státus alapjára állt a törvényhozás s ezt az elvet bír állította, de ennek megvalósítását edül tűzte ki. A törvénytervezet nem felel meg ennek, tehát elutasítandó. Elvi álláspontot kell hangoztatni s a felirat magya az legyen, hogy az egyesület dolgozzon ki egy törvénytervezetet. A javaslat a következő:

Az osztály a törvénytervezetben az egy-séges szervezeti tervezet megalkotását kívánja. Az államnak a megálhatósághoz szükséges anyagi biztosítékok megteremtése a kötelessége. A tervezet hiányos, mert az igazságügyi alkalmazottak fizetési tervezete nincs benne. A bíró nem közönséges állami tisztviselő, hanem közjogi funkcióit véges s minden más tisztviselő felett áll. Kivételes összeférhetetlenségi esataket szabnak a bírákra és ügyészekre, külön előléptetési viszonyokat kell tehát megállapítani.

Szükséges a külön státus. A család pótlékat kivéve minden pótlék megszüntetendő. Követeli az automatikus előlépést. A külön státus a szabaddalmi és közigazgatási bírákra is kiterjesztendő s a jegyzők is joggyakorolások is bevonandók. A fizetési táblázat ugy állítandó össze, hogy a többi tisztviselői állásokkal se legyen összehasonlítható, mert a többi állami tisztviselő igényei addig est a rendezést megakadályozták. A tervezet a szolgálati viszonyokat nem szabályozza részletesen. Az nem szolgálja ezt a morális és materiális ölt, mely az emberileg legjobb igazságszolgáltatás garanciája lenne.

A tervezet 68. § s a bíróra és ügyészre kimondja, hogy nem lehetnek képviselők. Es kiegészítendő azszal, hogy ha megválasztatik képviselővé, ideiglenesen nyugdíjazandó.

Az áthelyezhetetlenség megóvása céljából törlendő az ezzel ellentéző javaslat.

A kezelő és segédszemélyzet képzését az adóhivatali tisztokra érvényes módon kívánja megszabni: gimnázium 6 osztálya, vagy érettség.

Érinti a javaslat a bírói mellékkereset kérdését. Az a tervet évtizedekre szól a ha most nem sikerül jól keresztülvinni, elcsúsznak egyes igényektől hosszú időre.

Az új törvénytervezetet az összes hatóságoknak, testületeknek kéri megküldeni.

Kepes L. Miklós táblabíró szerint a bíróság önálló külön státuszba sorozandó a törvényjavaslat rendelkezései szerint is. Ennek az elvnek kell érvényesülni. A feliratnak az illetményre való szabályozásánál hangsúlyozni kívánja, hogy gondtalanul élhessen a bírói hivatalának. Kifogásolja, hogy intézményi vagy gyárban dolgozók és bírói vizsgával rendelkező egyének neveztesse ki bírónak például autógyárosok. Itt káros befolyásuk érvényesülhetne. (Helyeslés). A kiválasztásnak a kandidáció alapján kell történni, mert előggé megrostálják a jelölteket. A közigazgatási megpíratások nem csere-felhelyezések a bírói hivattal. A vagyoni függőségek nem szabad kizárni a bírói hivattal, ha péld. gyárosok.

A bírói könyvszerződíjazás nagy növekedés. Ezeket a feliratban kéri felvételni.

Elfogadják Kocsán János tiszár javaslatát Kepes L. Miklós indítványával együtt.

Harcotéri otthonokat a magyar katonáknak

A világháború nagy tavaszi orkánjának arcaiban, a véres Európa világtörténelmi harcának végső feszültségében drága magyar vitézek nevével szólunk társadalmunk forró idegatos szívéhez: teremtsünk otthonokat harcotéri katonáknak, bővítsük a lövészárkok védelmi körzetébe mindazt a polgári kényelmet, mindazt a testi-lelki pihenést, melegeget, amit hogy itthon, a házukat döngetve ellenségek minden nekifutására dacára megkíméljük, élvezhetjük, az egyáltalán a harcotéri katonáink esodálatos hősiességének és hősiességének.

Ötletét, IV. Károly király és Zita királyné legkedveltebb védnökségével nagyívű királyunk legértelmesebb kezdeményezésére és parancsára a m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsereg Hivatala intéri a megalom egységes kezeltését és a Harcotéri Katonahorok Bizottsága örömmel vállalta a társadalmi munkát a nemes akció támogatására. Adományt kérünk, amely a halál retentő világába hódolatunk, szeretetünk és gyöngédségünk üzenetét viszi: könyveket, hangszereket, játékokat, leveleket, iraszerket, faliképeket, evőeszközöket, virágvárákat, egyéb dísz tárgyakat kérünk, de lehetőleg pénzadományokat, mert ezek így áll módunkban az otthonokat egyszerűen és alkalmas tárgyakkal felszerelni, kövessük tölteinkkel fenkölt királyasszonyunk példáját, aki a magyar katonahorok céljaira 120.000 koro-

nát ajándékozott. Mindent azért tegyünk, hogy odakünn a harcokban Katonahorok alakulhassanak, ahol abrosszok, virágos szatleknál fiatalok lelke megfürdöbessék a jóérzésben, a szellemi élvezetek meleg áramában.

Teremtsünk harcotéri otthonokat a magyar katonáknak, nemcsak a háború, hanem a béke jegyében is. Mert ezek az otthonok nemcsak arra valók, hogy a fegyverek nagy pörlekedésébe a szeretet galambját röpitassák, hanem arra is, hogy ha majd a várva várt Gálamb végre megjelenik Európa égboltján, a hazakészülődés talán hosszú óráit olyan környezetben tölthessék katonáink, ahol visszatérhetnek a békébe, ahol az igazi, a boldog otthonot izélhetik.

Ötthon... mily szomorú édes szó ez a halál bátor jegyzetnek! Mindenki, akinek puha otthona van, segítsen otthonot teremteni messze harcoló vitézeinknek!

A Harcotéri Katonahorok Bizottsága nevében:

Kirchner Artur, Jerecsői János, és. és kir. altábornagy, k. honvédelmi miniszter.

Siket Traján Bihar megye méhészetéért.

A nagyvárosi postafőosztály nagy koncepciója vezetője: Siket Traján főigazgató által a postások útján szervezett méhészeti akció minden nap nagyobb és szebb eredményeket produkál.

Legutóbb szolgálati uton kimutatások érkeztek az összes postahivatalokhoz, hogy szokta vegyenek fel minden méhészt, aki inséges méhesaládájának mesterséges etetésére kristálycukrot és ingyenes mézelő növénymagvakat vagy facsemetéket óhajt beszerezni.

Vaskóbról vesszük a hírt, hogy az ottani méhészközönység a postamester kezdeményezésére a városbaza tanácsotermében Gyenge Károly korjászó elnöklése alatt értekezletet tartott, amelyen a vaskóvidéki méhészek közül most már összesen 30-an léptek be a „Tiszántúli Méhészegylet”-be.

Az értekezlet dr. Csudár Agoston ügyvéd indítványára arra kérte az egyesület fíradhatatlan ügyvezető elnökét! Niedermann Antal postatanácsost, hogy a méhészkedéshez szükséges méhesaládok és anyagok jutányos beszerzését az egyesület útján szervezze.

Elkesken ünnepezték Siket Traján postatávirda főigazgatót, kinek az egyesület megalakítása körül nemes fáradozásért hálás köszönetét nyilatkoztatta az értekezlet.

Nagyon szép és szimpatikus gondolataink találjuk, hogy amikor a közigazgatási hatóságok nagy elfoglaltságok miatt ezzel a kérdéssel nem foglalkozhattak, a posta vette a kezébe ezt a fontos közigazdasági akciót.

Lesz-e katonai rendőrség Nagyváradon?

Annakidőjén megírjuk, hogy az illetékes tényezők tervbe vették a katonai rendőrség alkalmazását, illetve hogy katonai detektívket fognak beosztani a polgári detektívkek mellé. A katonai detektívkek azonban csupán katonai ügyekben nyomozóznak, illetéleg támogatják a csekély létszámú rendőrséget a nyomozásban.

A Tüdős Nagy Ferenc féle nyomozásnál tényleg szerepelt négy honvéd alifoszt, azonban működésük egy hét múlva megszünt, mielőtt a hírhedt betörést átkísétek az ügyészség fogházába.

Tegnap egyik lapjárunk újra megpendült a katonai rendőrség szervezését, sőt már mint befejezett tényről említi fel ezen intézmény felállítását. A cikk többek között a következőket mondja:

Az állomásparancsnokság tegnap értesítette a városi tanácsot, hogy a rendőrség mellé beosztott alifosztok visszavonásig, mert Nagyváradon külön katonai rendőrséget állít fel.

Az állomásparancsnokságnál teljesen készen állnak azok a rendelkezések, amelyek a katonai rendőrség működési körét szabályozzák. Fülöp Árpád altábornagy állomásparancsnok már megbeszélést folytatott a helyi hatóságok vezetőivel a katonai rendőrség felállítására vonatkozóan és lezárta azokat a körülményeket amelyek az új intézmény felállítását szükségessé tették. A katonai rendőrség csupán a katonaság ügyével foglalkozik és a polgársággal csak annyiban áll érintkezésben, amennyiben a katonai természetű ügyek megkövetelik.

Munkatársunk érdeklődött a büntügyi osztály vezetőjénél, János Gyula rendőrfőkapitányhelyettesnél, hogy a kérdéses közlemény mennyiben fedi a ténylegiséget. János Gyula főkapitányhelyettes határozottan kijelentette, hogy az egész dologról semmit sem tud.

Ennélfogva a katonai rendőrség szervezése nem lehet befejezett tény, mert különben a büntügyi osztály vezetője okvetlenül tudomással bírna róla.

Városi tisztviselők országos kongresszusra a fizetésjavításért.

Az állami tisztviselők eddig is nehéz megélhetését még elviselhetetlenebbé tette a mostani óriási drágaság. A múlt héten a képviselőházban is foglalkoztak a tisztviselők helyzetének javításával. A városi tisztviselők helyzete részben talán még nyomorúságosabb. Kecskeméti város tisztviselői kara megalomát indított, hogy az ország összes városi tisztviselői érdekében országos kongresszus tartassék. A kongresszuson a nagy drágasággal arányban nem álló fizetés javításának a kérdését tessék meg. Csatlancsásra hívják fel Nagyvárad város tisztviselőit is kéri, hogy 8 napon belül válaszoljanak, részt vesznek e a megalomban.

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosókelmék, csipkék, diszek, szallagok.

Új modellek: Blúzok, kabátok, köppenye és Jouponokban. Keztyűk és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérművekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban lelegegánsabb csötmök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

A horvát képviselők bírói vizsgálatot kérnek.

Szmrecsányi bizonyítani kíván, a horvátok tisztázni akarják magukat.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 24.

A képviselőház ülését délután fél 4 órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Bejelenté, hogy Saterényi Józseffel szemben az összehívhatóságot megszüntették.

A horvát képviselők nevében Hreljanovics Guidó kíván napirend előtt felszólalni.

Hreljanovics bejelenté, hogy Szmrecsányi György vádjai következtében gyors és erélyes bírói vizsgálatot fognak kérni. Hogy Szmrecsányi vádjai tisztázandók legyenek, parlamenti vizsgáló bizottság kiküldését is kéri. A vádak csak misztifikáción alapulnak, kéri Szmrecsányit, hogy terjessze elő összes bizonyítékait.

Miután vitának nem volt helye, áttértek a napirendre.

Szmrecsányi György újból felolvasza interpellációját. Igazolni fogja kijelentésének minden pontját. Készségtelen adatokkal tudja bizonyítani, hogy azoknak a listáját, akiket a haszárulás gyanúja terhel, nem ő találta ki. Nem állítja bizonyosan, hogy a kérdéses lista elalhatatlan, csupán azt, hogy hat itteni képviselő neve szerepel benne. Sarmis neve titkos írással szerepel a névsorban, amely a szerb állam chiffréjének kézrekerülés útján derült ki. A bán annak idején el akarta tussolni a dolgot, éppen ezért a bán jelentése nem tekinthető bizonyítéknak.

Döntően a bíróság, azonban csak a katonai bíróság vizsgálatában bizik. (Zs.)

Kiáltások jobbról: Hát a polgári bíróságban nem bizik?

Szmrecsányi: Nem, mert most háború van. Ha a gyanúsított urak belső hadműveleti területen élnek, a legelső osztoros a legelső fára felhúzná őket.

Rajasics: Már lógunk!

Szmrecsányi: A képviselő urból az akasztófahumor beszél!

Kéri Tiszát, hogy forduljon két megbízható magasrangú tisztához: Terstyánszky vesérezredeshez, aki a szerbiai offenzívát vezette és Scheibe alábornagyhoz, aki Zágrábban magas állást tölt be. Mindkettőt kifejezetten adták helytelenítésüknek a dolgok felett. Ezek megtudják mondani a valóságot.

Akik ellen súlyos gyanúk merülnek fel, azok ellen indítsanak vizsgálatot, hogy ne ühessenek az országgyűlésben és ne maradhasanak tovább a kormányzásban.

Tisza röviden felszólal. Nem tartja megfontoltnak ezt az ügyet itt perfraktálni. Teljes világosságot derítsenek a dologban, áttekintették az összes adatokat, amelynek alapján a büvádi eljárást megindíthatják. Parlamenti vizsgáló bizottságot fognak kiküldeni. Szmrecsányi adatai nem alkalmasak a vádra.

Kéri a Házat, hogy várják meg türellemmel az ügy teljes tisztázását.

Rajasics szólalt fel ezután. Kijelenti, hogy a multkor azért mondta magát szerbnek, mivel az ellenzék folyton zavarta beszédében. Ő horvát delegátus, magyarországi születésű, gör. kat. szerb vallású, horvátországi illetőségű, osztrák báró és magyar állampolgár. (Derűlttség.) Ő a Rauch féle listán szerepel, amelybe a neve chiffrizott írással van bevéve. Ebben a listában az van feltüntetve, hogy Rauch a választásokra kinek mennyi pénzt adott.

Kéri Szmrecsányit, hogy tegye el az átkait, ne hogy elégjenek, akkor örökre rejta fog maradni a haszáruló vádja. Gyoyos kifejezésekkel illeti Szmrecsányit és kijelenti, hogy ők már megvannak arról győződve, hogy honnan ered az egész hajsz: Zágrábból, de majd alkalmuk lesz mindnyájuknak arra, hogy tisztázzák magukat.

Polányi De ső a horvátországi viszonyokról beszél.

Bródy Ernő a népszaporodási kérdéssel foglalkozik.

Az ülés vége fél 10 órakor.

A legközelebbi ülés csütörtökön lesz, pénteken interpelláció.

„Csavargó”

„... születtem ... csavargó vagyok” énekelte a világ legtermékenyebb és egyik legnagyobb költője *Patófi*.

Szép szép ez költeménynak, de életelőnek, elvnek, mint azt napjainkban száz mag száz 12—15 éves gyermekek tapasztaljat, valóságos elismült nemzeti veszedelem.

Az apák a fronton erős karjaikkal őrzik és védik zordon, gondteljes jelenüket s éjjel-nappal folyton tartó bámulatos, világrészről erőszakkal küzdik ki, ... alapozzák boldog jövőket.

Az anyák, az édes jó anyák ölelő karokkal szorítják kebelükre szívük szerelmének drága zálogait s a szerető anyai szemek elnézik, ha a kedves gyermek egyik bűléből a másikba bukducsol s lassankint egészen rossz útra kerül.

Ki veendő ezt sokon az anyai szeretettől, amelynél csodásabb, magyalibb szeretet nincs, ... de nem is lehet.

As aanya szíve a rablógyilkos fia iránt is csak szerető, mentegető anyai szív.

Az anyai szív a legnagyobb bűnt is tudja menteni ... másokban, a környezetben, a körülményekben, a véletlenségekben stb.-ben keresve gyermeke romlottságának bacillusait.

Az anyai szív olyan nagy, nemes magasságos a megbocsátásban, aminő dicső fénynyel ragyogó csak Krisztus megbocsátó szíve volt.

Lehet ezt nem érteni?

Óh ezt csak méltatni, bámulni, csodálni és dicsérni lehet!

Az anyáknak tehát nem róható fel bűnül az ifjuság elvadulása, romlása, naplopó, bűnöző élete.

Itt a törvényhozás a kötelességmúlászító. A háború második évére már törvényt kellett volna hozni, iskolák, dolgozó helyek, különféle műhelyek felállítására, ahova az elcsúszott iskolából kiküldött fiatalokat be kellett volna erősíteni nem kihasználásra, de nemes szórakozással összekap-

csolt hasznos felhasználásra, — akkor, amikor mezeti, kertit vagy más egyéb munka igénybe nem veszi őket.

Még ma sem késő!

Városok és falvak teremtsenek egy kettőre ilyen foglalkoztató helyeket s ragadják ki nemzeti létünk jövő oszlopait a veszedelem örvényéből.

Pap, tanító, jegyző vegye ki a részét a nemzetmentő munkából.

Ne lehessen látni továbbra is csavargó 13—15 éves fiatalokat.

Ne lehessen lépten nyomon találni bűnöző kerülő, később elmerülő fiatalok bűnözőket.

Ne fullják a felnőttek orra alá a 12—15 éves dologkerülő a cigarettafüstöt, mint azt ma nem egyszer szinte tüntetőleg teszik.

Fájó szívvel láttam csak a napokban is egy ismert 15 éves fiút, aki semítető, aki azal mulat, hogy fujja a füstöt orrán száján erősen, aki elriasztó, megremegítő köhögéssel fizeti meg a szerinte néikülsőhatetlen élvezetet, aki azal, fejlődésben magakadt mellében már benne hordja a tüdővész biztosan élő, már fejlett fokozatát, akire ha rá-nézünk, elszomorodva látjuk a koporsó korai lakóját.

El nem tudom képni eléggé, amiért a fiatalok szájába juthat az a tüdőölő füst.

Szűgyen, nemzeti szűgyen, hogy behalhat furakodni a 12—15 éves gyermekeknek a bűnözés kezdő állomásába, a cigarettázásba.

Zárják el azt a lelketlen feladatot, aki hozzá engedé a szerencsétlen gyermek se-reget ehhez az isszony, nemzetölő máreghez.

Uraim és hölgyeim, egyesek és társadalom, álljunk útjába ennek a romlásnak, züllésnek, mert bizony bizony hiába hullik a drága magyar vér, melynek minden cseppje gyémántokat ér ... ha a 12—15 éves fiatalok a munkátlanág, a csavargás, a bűnözés pokoli örvényében fentrang.

Kovács János.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

* **Eltűzött** nagyváradit részvénytársaság kereskedelmi végzett fiatalembert, vagy leányt keres gyakornokként kezdő fizetéssel. Írásbeli ajánlatok a Tiszántal kiadóhivatalának küldendők.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabásu finom, szép és sikkes mellfűzőt és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsü vevőim rendelkezésére.

Kesztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

A cár megszökött.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) Haparandából jelentik:

A cár elmenekült és nagy apparátussal kutatnak utána a svéd határon.

Allítólag csütörtökön este fél 8 órakor szökött meg a cár. A kérdéses éjszaka az uneborgi rendőrséghez távirat érkezett, amely hírt ad a cár szökéséről. A táviratot Cseidze képviselő írta alá. A cárnak sikerült arról az autóbilibről, amelylyel Carskojeszeloba akarták szállítani, elmenekülnie.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) Az uneborgi kormányzóhoz március 22-én köröző levél érkezett a következő tartalommal:

Utasítom, hogy tegyen meg minden intézkedést, hogy Miklós, volt cár szökését a finn határon át megakadályozza és szükség esetén letartóztassa.

Borovisinow,
népszabadság és jóléti bizottság főnöke.

A cár a központi hatalmakkal tárgyal. A cári család sorsa.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) A Times jelenti Pétervártól: A cár és családja valószínűleg Svédországba vagy Franciaországba fog menekülni. A nagyhercegek Péterváron maradnak és felajánlják szolgálataikat a kormánynak.

A Times jelenti: Mikor 13-án a palotőrök csatlakoztak a forradalomhoz és Carskojeszeloban betörték a cárné lakosztályába, a cárné elébök állott és visszatartotta őket a következő szavakkal:

— Ebben a pillanatban csak egy ópolóró vagyok, aki beteg gyermekeket ápolja.

A cári családot perbe akarták fogni, hazaárulás miatt, mivel hiteles iratokból megállapították, hogy a cár Németországgal és a monarchiával tárgyalásba becsátkozott.

A nagyhercegek lemondanak katonai rangjukról.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A Times tudósítója szerint azt várják, hogy az orosz nagyhercegek lemondjanak katonai rangjukról. Nikolajevics nagyherceg ugyanazt szándékkal Pétervárra érkezett. Alexejev lesz a generalisszimuss.

A tudósító közli, hogy a kormány és a munkások s a katonaság képviselőbizottsága között kedvezően folynak a tárgyalások.

Az ellenforradalom szelét érzik Oroszországban.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) A Lokalanseiger jelenti Stockholmból: Svédország külföldi elutasítja Oroszországból, ami újabb zavarok kitörését jelent. Tény, hogy az ellenforradalom kétségtelen jelei láthatók. A forradalmi veszettség az eddigi kimutatás szerint 2000 ember, azonban valószínűleg 20,000 főre becsülhető.

A Corriere della Sera jelenti, hogy az északi fronton történt kellemetlen incidensek következtében a kormány a hadseregpáncsnokságokat felhívta, hogy a csapatokat eskessék fel az ideiglenes kormányra.

Kína megszakította Németországgal a diplomáciai összeköttetést.

Budapest, március 24. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A kínai követ kös ölte a külügyi kormányra, hogy Kína a folyamatba tett buvárhejőhárc miatt, amelyet a semlegesek tiltakozása dacára sem szüntettek be, március 14-től kezdve a diplomáciai összeköttetést megszakítja Németországgal.

Nyugaton az ellenség habozva tapogatózik előre.

Syugati harctér.

A Somme és az Oise két oldalán biztató csapataink mindennap harcokat vívnak az ellenség előcsapataival, amelyek gyakran nagy veszteségekkel járó összecsapások következtében csak habozva tapogatóznak előre és sokszor eláncolják magukat. Morsgászabadrágukat rendszabályaink erősen akadályozzák.

Tegnap a franciák La Feretől nyugatra az Allette lapály mentén, Neuwillenál és Marquivalnál megtámadták Orsainket. Mindent visszavertük őket.

Champagnában felderítő csapatainknak az arconal több részen a francia vonalakból foglyokat sikerült beszállítaniuk.

500 fogoly Csobányosnál.

Keleti harctér.

Smorgonnál, Parancovicnál és a Stochod mentén tüzelőkészítés után előrenyomuló orosz felderítő osztagokat elfűztünk. Dünaburgtól délnyugatra repülőnk lelőttek egy ellenséges repülőgépet, a trizati tó mellett pedig egy megfigyelő léggömböt.

József főherceg vezértábornagy hadcsapata. Hatásos tüzérségi és aknavetőtűz előkészítése után csapataink a Trotusnevölgyről délre a Solyomtár és Csobányosvölgy közötti hegygerincen fekvő állásokat rohammal elfoglalták és 500 hadifoglyot szállítottak be.

Az oroszoknak nemsokára rá Magyarországra északra ellenünk intézett előretörése meghiúsult.

A monasztiri nagy harcok sikerrel járnak.

Macedóniai front.

A helyzet változatlan. Az Ochrida és Prespa tó közt, valamint a Monasztir melletti harcok, úgy látszik befejezéshez jutottak. Március 12-től 21-ig nap nap után indították támadásokat a franciák, akik erre 76 ik, 156 ik és 57 ik hadosztályunk jelentékeny részeit, valamint több gyalogsági ezredet vetettek harcba. Az ellenségnek március 15-én és 18-án szerzett területnyerését március 20-iki és 21-iki ellentámadásaink kiegyenlítették.

A monasztiri medencétől nyugatra és északra emelkedő hegyvidék uralkodó magaslatai, amelyek megszerzésére a franciák törekedtek, szilárdan birtokunkban maradtak. A szövetséges csapatok egy-egy erős tűzben való szívós kitartásban, mint az erőteljes támadásban egyaránt kitűnően beváltak.

A gyalogság, a tüzérség és a segéd-fegyvernemek együttműködés, a biztos vezetés világosan kifejezésre jutó akaratára szerint, mintaszerű volt, az ellenségnek súlyos veszteséget okozott és úgy látszik ez kényesíti rá a pillanatnyi nyugalmat. Csapatunk képességeikben bizakodva teljes nyugalommal tekintenek a további harcok elé.

Ludendorff, első főszállásmester.

A hősök emléktáblájával visszaélésre készülnek

A belügyminiszter figyelmeztetése

Még életbe sem lépett a hősök emlékének megörökítéséről szóló törvény, már is akadnak cégek, amelyek erre a törvényre hivatkozva igyekeznek a saját készítményű emléktáblájukat úgy árusítani, — mintha a törvény nem engedné meg más emlékmű forgalomba hozását. Hogy ez a manóver minél sikeresebb legyen, mintsoztalmat szerveztek és ezzel szédítik a jóhiszemű és naiv közönséget.

Sándor János belügyminiszter most leiratot intézett az alispánhoz, akinek a figyelmét felhívja erre a szélhámosságra és kéri, hogy a készülő félrevezetésekről már eleve tájékoztassa a közönséget. A miniszter rendelkezést itt adjuk:

A most dúló háboruban a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítése végett törvényjavaslatot nyújtottam be az országgyűléshez, amelyet a képviselőház már el is fogadott, és amelynek egyik rendelkezése a városok és községek köteletségévé fogja tenni, hogy múltó emléken megörökítsék mindazon fiúk nevét, akik ebben a háboruban királyuk és hazájucért életüket áldozták.

Eznek a törvényjavaslatnak képviselőházi tárgyalása során az a panasz hangzott el, hogy a hősök nevét megörökítő emléktáblák előállítására előjából máris több magánvállalat létesült, amelyeknek ügynökei elárasszák az országot és különféle megtévesztésekkel, kiváltképen a hatósági támogatásra való hivatkozással sokféle visszaélést követnek el.

Különösen felszólították, hogy egyik vállalat a hősi halált halt katonák emlékének megörökítésének ezantegy márványtábla mintájára „Emléktábla” néven mintálatmat szerzett, vagyis az említett mintát a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál bejegyeztetett, ami részére az utánsza ellen oltalmat nyújt ugyan, de egyébként hatósági támogatást semminő irányban nem jelent.

Enek a vállalatnak az ügynökei aztán — a minta oltalomra hivatkozva — állítólag aszal vezeték félre a közönséget, hogy csak az ő vállalatuk van törvényesen védve és ennélfogva a hősi halált halt egyének emlékének megörökítése csak az általuk ajánlott emléktáblák útján van megengedve, mert hiszen ezek utánsza törvénybe írt közik.

A bejegyeztetés nyújtotta minta-oltalmat ékként tudatosan oly színben tüntetik fel, mintha az a hatóság pártfogásával és vállalkozásuk jogosságának kizárólagosságával volna azonos.

Ez az eljárás a szándékos tévedésbe ejtésnek minden ismérvét magán viseli és minthogy a nagyközönség anyagi megkárosításával jár, a csalás bűncselekményét állapítja meg.

A közönség megfelelő tájékoztatása és további megtévesztésének megelőzése végett tudatom ennélfogva, hogy a hősi halált halt katonák emlékének megörökítő ügyében a kormány részéről mindaddig semminő intézkedés nem történt és hogy majd csak akkor fog alkalom nyílai ily intézkedésre,

ha a javaslat már törvényé vált, amikor nem is fogok késai a megörökítés módozataira nézve a hatóságokat és nagyközönséget tájékoztatni.

Felhívom ennélfogva alispán urat, — hogy erről egyfelől a közönséget a legkiterjedtebb módo tájékoztassa, másfelől pedig utasítsa a hatóságokat, hogy az említettekhez hasonló üzelmeket kísérjék óber figyelemmel és ha ilyen esetek jutnak tudomásukra, azokat a bűnvádi eljárás folyamta tétale végett haladéktalanul jelentsék fel a királyi ügyészségnél, — királyi járásbírósnágnál.

Az igazságügyminiszter ur a királyi ügyészségeket megfelelő eljárásra már utasította is.

Sándor János s. k.

Tisztességtelen verseny és a hőüzérkedés ellen.

Jó anyagot kérnek a nagyvárdi cipészek.

A nagyvárdi cipészek szakosztálya tegnap a következő indokolt felirato: intéste a kereskedelmi miniszterhez:

Mi, nagyvárdi tömegtermelő cipő iparosok alázattal kérjük, hogy kegyeskedjen termelésünk zavartalanozát biztosítani, nagybecsű intézkedésével bennünket illetéktelen támadásoktól megvédeni.

Előszörban kérjük, hogy a cipőbehozatal hatékonyan ellenőriztessék, hogy külföldről csakis tartós, viselésre alkalmas cipők legyenek behozhatók és áruíthatók.

Évtizedek óta Magyarország volt a külföldi selejtes, papirtalpu cipők lerakodó helye, elárasztották a piacot silány áruval, a honi tömegtermelő ipar csak úgy állhatott fenn, ha hasonló olcsó árut készített, a természetesen jobb nem lehetett. A készítő mindig az termeli, a mit a vevő közönség kíván, a mi vevőközönségünk a cipőkereskedők, így nekünk azt kell készíteni, a mit a kereskedők kívánnak, azok pedig mindig azt kívánják, hogy termékeink ne legyenek drágábbak a külföldinél.

A mint külföldről nem jöhetne be selejtes áru, mi meg volnánk mentve attól, a kényezartól, hogy versenyképességünk érdekében hasonlóit termeljünk, így olcsósnak azok a reánk szórt vádak, a melyek az utóbbi időben vapvilágot látnak.

Másodsorban kérjük anyaggal való ellátásunkat a központok révén, hogy megkaphassuk az üzemneink részére szükséges anyagokat kellő időben és mennyiségben.

Csak hónapokig tartó utánjárással kaphatunk annyi anyagot, a mi üzemneink részére alig pár hétre elegendő.

Nem vádként hangoztatjuk, csak mint szomorú tényt konstatáljuk, hogy a mi képtelenség vagyunk üzemneink részére szükséges anyagot megszerezni, addig üzemek közén nagymennyiségű anyag van (!)

Szerény véleményünk szerint, minden büntető rendelkezésénél inkább biztosítaná a visszaélések megszüntetését az okosodó és igazságos elosztás.

Harmadsorban kérjük a zavartalan termelés érdekében, hogy minden olyan üzem, mely 60 párnál többet termel hetenként, ily üzem vezetői és alkalmazottai, felmentésben részesüljenek katonai szolgálat alól, az ilyen üzemek hadifogoly munkásokat kaphassanak.

Kérjük, hogy üzemneink részére anyag és munkesszükséglet szállítása engedélyesessék, mint kősérdek.

A háboru folyamán a tömegtermelők mentették meg a cipőipart a katasztrófától, ha nem lett volna tömegtermelésünk, a kőipar képtelen lett volna a szükségleteket ellátni, a behozatal csökkentése katasztrófális következményekkel járt volna. Így nem vagyunk szarénytelenek, ha azt mondjuk, hogy a cipő tömegtermelése kősérdek.

Negyedszer kérjük, hogy kegyeskedjen szakmánk érdekelt iparosait meghallgatni a jövőben, a mikor szakmánkat érdekli általános hatályu rendelkezéseket szándékozik tenni.

Alázatos szolgálat:

Horváth Gusztáv,

Felföldi Károly,

a szakcsoport jegyzője.

a szakcsoport elnöke.

A feliratonak szokatlanul nyílt és őszinte hangja s az a leleplezése, hogy az üzemek keszen nagymennyiségű anyag van, illetékes helyen nem his feltűnést fog kelteni.

Megnyitják a teheráru-szállítás a vasúton.

Báró Kürthy Lajos leirata.

Jó idő óta tudvalevőleg a vasutakon a minimumra redukálták a közönség részére a teherszállítást. A közönség részére szükséges áruk csak nagyon korlátozott mennyiségben és nagyon lassan érkezték rendeltetési helyükre, mert a vasut nem vehette fel a teherárukat. Ennek káros voltát igen megérezték a kereskedők, mert nem volt árujuk, de megőrizte a közönség is, mert nem tudta beszerezni áruját s így áruhiány miatt a rendelkezésre álló készlethől csak sokszorososan megdrágított áron jutott valamihhez.

A vasutakat ugyanis a hadsereg vette igénybe, a hadsereg részére szóló szállításokra, a minden más érdek természetesszerűleg háttérbe szorult, mert első dolog a hadsereg ellátása minden szükségesekkel. Ez mindennél előbbvaló most.

Ugylátszik azonban, hogy a vasuti teherszállításnál is enyhül az eddigi nagy túlterhelés s módot találtak, hogy a közönség érdeke is kielégítést nyerjen, legalább az élelmiszerek és a legfontosabb közszükségleti cikkek szállításánál.

Tegnap érkezett meg Nagyvárad városához báró Kürthy Lajosnak, az Országos Köszélelmészeti Hivatal elnökének leirata, amelyben értesíti a várost, hogy a magyar államvasutak rendeletben utasítottak, miszerint az összes állomásokon március 26 tól minden élelmicikket vegyennek fel.

A leirat szerint gabona, liszt, orlemények, cukor, kávé, aszaltszilva, ecet, bor, sör, pálinka stb. továbbá egészségügyi anyagok, tüzelő, világító anyagok, dohány, dohánygyártmányok, göngyöletek, szákok, takarmány, gazdasági gépek és eszközök, kandólaaj, gyufa, szappan, papír, méz, cement, zománcos edény küldeményeket az

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi felszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

egy-egy vasútállomásnál bármely meynyiségben való szállításra akadálytalanul felvegyenek.

A feladók azonban, nagyobb szállítványoknál előre kötelesek a szállításhoz szükséges kocsikat kérni a vasútállomásokon.

A fogházörmester tragikus balesete.

Ilyen című cikkünkre a következő sorokat kapjuk:

A „Tiszántúl” mai napon megjelent számában „A fogházörmester tragikus balesete” cím alatt kiadott közleményben a szerkesztőlél járt Oláh Lajosról az foglaltatik, hogy:

„Oláh... már régen nyugdíjba akart menni, de Baróthy Pál kir. ügyész, az ügyészség akkori vezetője annak idején nem javasolta a nyugdíjazását. Oláh Lajos így tovább is szolgálatban maradt.

Miután a hírlapi közlemény ezen része a való tényállásnak meg nem felel és alkalmas arra, hogy az ügyet nem olvasó olvasó előtt a dolgot elnyúlóan állítsa fel, mintha Oláh Lajos hivatali önéletrajzából, nyugdíjaztatásának megkérdőjelezésével akarata ellenére a szolgálatban visszatartva lett: az igazságnak megfelelően legyen szabad közölnöm a következőket:

Oláh Lajos az 1880. évi október hó 1. és napjától 1883. évi szeptember hó 17. ig a cs. és kir. 37. számú gyalogezrednél; az 1883. évi október hó 16. napjától 1893. évi október hó 31. ig a m. kir. osztrákországi teljesített szolgálatot, ezen időponttól pedig bírósági fogházaknál az őrszemélyzet körébe tartozó állásokat töltött be. — *Saját kérelmére*, — az 1912. évi 65. tc. által biztosított végleges nyugalmi helyezés jogigényének behatárolásakor, katonai szolgálatának beszámítása mellett 1915. évi december hó 1. én utolsó javadalmazásának évi teljes összegével felőrs nyugdíjjal és törvényeszerű lakbérnyugdíjjal lett igazságügy-minister ur által nyugdíjba helyezve.

Ö Császári és Apostoli Királyi Felsége pedig 1915. évi december hó 10. én kelt legfelsőbb elhatározásával Oláh Lajos fogházörmesternek saját kérelmére, állandó nyugalmi helyezésére alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdeméremmel legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Az 1916. évi január hó 7. óta azután Oláh Lajos ugyancsak saját kérelmére nyugdíjazott jellegének érintetlen hagyása mellett a nagyváradi kir. törvénykezési fogházhoz díjazottá lett felfogadva.

Jelen helyreigazító soraim szives közlését kérve maradok a tek. Szerkesztő urnak

tisztelettel híva:
Baróthy Pál.

Cukor helyett sacharin.

Péntektől kezdve a sacharint, ezt a cukorpótló szert immár szabadon árulják a szél az 1918. évi kiadott pénzügyminiszeri rendelet, amely árusítását megtiltotta, érvényét veszítette. A kormányok ama intézkedéséből, amelynél fogva a sacharin árusítását nem engedték meg, valaminek néhány orvosnak véleménye alapján általában arra következtettek, hogy a szervezetre veszélyes így itt az a hit is kialakult, hogy aki sacharint használ, az bizonyos idő lefolyása alatt megvakul. Ezek a föltevés az idők folyamán igen nagy változáson mentek keresztül és ma már a rendelkezésünkre álló

orvosi irodalom azt állapítja meg, hogy ez az anyag nemcsak nem ártalmas, de majdnem olyan hasznos lehet, mint a cukor. De kiderült az is, hogy a kormányok tulajdonképpen a cukor-gyáripár megvédelmezése szempontjából vették tilalom alá a sacharint, nehogy a gyárakba fektetett nemzeti vagyion elvesszen és a munkások ezrei tönkre menjenek.

Ma persze, amikor nagy a cukorhiány és amikor az édes anyagot nem lehet nélkülözni a sacharin áruba bocsátásával a cukoripart semmi veszedelem sem fenyegeti, vagy legalább a háború tartama alatt nem. Annyk igazolására, hogy a sacharin semmiképpen sem káros az emberi egészségre, sőt hogy bizonyos betegségekben szenvedők erre rábízva vannak, fölemlítjük, hogy az országos közegészségi tanács a múlt év novemberében tartott üléséből a pénzügyminisztériumhoz kellően megindokolt memorandumot intézett, amelyben azt kérte, hogy a cukorszükségtség való tekintetéből a sacharin árusítását engedje meg. Ugy látszik, hogy ez a fölterjesztés volt egyik oka annak, hogy a sacharin péniek óta minden külön engedély nélkül megvásárolható és használható. Megemlíthetjük még, hogy az új intézkedés költségei érdekelhetik a gazdaságyosokat, akik már most aggodalmoskodtak, hogy a nyár folyama alatt nem lesz cukor és így befőttet nem készíthetnek. Az új intézkedés alapján ennek az aggodalomnak most már semmi értelme sincs, mert a befőtt gyümölcsök és a kompótok készítésére a sacharin rendkívül alkalmas, amint azt a Németországban kialakult gyakorlat is bizonyítja.

HIREK

Oivasni valókat a katonáknak.

Ujból kérelemmel fordulok Nagyvárad város áldozatkész közönségéhez. Távol az édes magyar hazától különböző harcterekeken küzdenek a derék katonáink, Nagyvárad városának házi eredei. E derék vitézek sokszor emberfeletti fizikai munkát végeznek az előttük teljesen ismeretlen és hozzá nem szokott hegyes, sziklás vidéken.

A nehéz fizikai munka után, mi sem természetesebb, hogy szellemi erősítésre, szórakozásra van szükségük. — E célból elakított különböző katonai otthonoknak (Soldatenheim) az a céljuk, hogy a testileg elfáradt harcoseknek pihenést, üdülést, szórakozást nyújtsanak.

Házi ezredünk céljaira szolgáló katonai otthon részére kének katonáink a harcóról magyar és román nyelvű helyi újságokat, folyóiratokat, könyveket esetleg más szellemi szórakozásra alkalmas tárgyakat.

Felkérem tehát városunk minden áldozatra kész, minden nemessérről és jóért lelkesedő közönségét, hogy kegyeskedjenek a cél előérésében segítségemre jönni.

Akiknek birtokában helyi napilapok (használtak is) folyóiratok, könyvek vagy más szórakoztató tárgyak, mint sakk, dominó stb. harmonika, gramofon vannak,

adják azokat hős katonáink részére, a polgármesteri hivatalba (Városháza I-ső emelet 2-ik számú szobába) ahonnan elfogjuk listákat juttatni a rendeltetési céljainak megfelelően a harcórán küzdő hős katonáink otthonába.

Nagyvárad 1917. évi márc. 21.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A Katholikus Népszövetség ünnepélye.

Ma, vasárnap, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén délután fél 5 órakor rendezi a Katholikus Népszövetség az idei szezonban hatodik ünnepélyét, ismét a Katholikus Nővédő Egyesület anyas és eszesemővédő intézete javára. A rendkívül vonzó számokból egybeállított, magas színvonalú műsor előre garantálja a legszebb sikert. A részletes műsor a következő:

1. a) Moszkovsky: Szerenada, b) Grieg: Pillangó. Zongorán előadja: Sas Aranka.
2. a) Kárpáti keszergő. b) A virágjára jól vigyáztam c) Vegyének virágot. Énekli: Vajnovszky Vilma. Zongorán Vajnovszky Árpád, hegedűn Schmelezer Béla kíséri.

3. Modern kereszties hadjárat. Beszéd. Tartja Pálffy Jenő.

4. Háborús ebéd. Tréfás jelenet, előadják: Hannig Aranka és Ráczi Mancika.

Az ünnepély ma délután fél 5 órakor a Katholikus Kőr Szent László termében fog megtörténni. Bélépti díj nincs, de szives adományok készönettel fogadtatnak.

Fentartott helyek előre megválthatók a Tiszántúl kiadóhivatalában.

A népszövetségi csoportvezetőket kérjük, hogy délután 4 órakor a rendezőbizottság megalakítása végett megjelenni sziveskedjenek.

* Gyümölcsoltó boldogasszony.

Az angyal üdvözlésének ünnepnapja van ma. E napon köszöntötte az ég hírnöke Szűz Máriát s üdvözölte őt mint Isten anyját. Az Ige e napon szállt alá a mennyből a Szűz alázattal fogadta el az istenanyai méltóságot. Ez az a nap, melytől boldognak mondja őt minden nemzedék, mert felülemelkedett méltóságban az ég angyalai felé. A mai ünnepen istentiszteletek lesznek Várad minden templomában.

* A nagyváradi Mária-kongregációk békeajtatossága. Nagyvárad összes Mária kongregációjai közös szent áldozással ájtatosságot tartanak ma, egyesítve imájukat a világ összes Mária kongregációjának imáival.

Ma reggel 7 órakor lesz a szentmise a váradolási plébániatemplomban, mely alatt az összes kongreganisták a szent áldozáshoz járulnak a többi hívekkel együtt.

A Mária-kongregációk a már közölt sorozat szerint ma, vasárnap este fél 7 órakor közösen tartják befejező ájtatosságukat a váradolási plébániatemplomban. A kongregációk, az ifjuság és a hívek ugyancsak rendezet foglalnak helyet a templomban, mint a ma reggeli 7 órai szentmise, illetve közös szent áldozás alatt. Az esti szentbeszéd után a est. olvasót két csoportba osztva végzik a az egész ájtatosságot XV. Benedek pápa békeimájával fejezik be.

Sikeres rohamunk a Solyomtáron.

Két kilométernyi mélységben orosz árkokat foglaltunk el.

Keleti harctér. Budapest, március 24. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonala. Nincs ujság.

József főherceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Csapatunk tegnap a Csobányos völgy mindkét oldalán heves harcban állottak. A völgytől északra két kilométernyi mélységben rohammal elfoglalták a Solyomtáron levő árkokat. Az oroszoknak nyomban ezután a völgytől délre, Magyaros állásunk ellen megindított ellentámadása zárótűzünkben összeomlott. Az ellenség visszamenekült árkaiba. A beszállított foglyok száma 500, a mi veszteségeink igen csekélyek.

Dornavatrától délkeletre felderítő osztagaink a negyedik orosz vonalig nyomultak elő.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Nincs jeleni való.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Höfer.

Oroszországban a békéért tüntetnek. Béke és köztársaság.

Budapest, március 24. (Saját tudósi tónktól.) Stockholmból jelentik: Heparandai jelentés szerint a szociálista párt felhívása, amelyben az azonnali békét követelik, egész Oroszországban nagy izgalmat keltett.

Radziško ellen állítólag merénylet követtek el. Radziško súlyosan megsebesült.

Moszkvában nagy békétüntetések folynak a katonaság részvételével. Eltetik a németeket és a békét követelik.

Rotterdamból jelentik: Pétervárott újabb bizottság alakult, amely felhívást adott át a kormánynak. Követelik a köztársaság kimondását, a béhetárgyalások azonnali megkezdését és a behívott katonák nyombani elbocsátását.

Ha elutasítják a követeléseket, megbuktatják a kormányt és a háború folytatását mesterséges módon megakadályozzák.

A bizottság célja: demokráta köztársaság legyen Oroszországban.

*** Feketevasárnap a templomokban.** Ma Feketevasárnap, az ékecsy házban és a plebánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatják: A székely egyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor eserdezmise; délután 3 órakor vespernye, negyed 4 órakor szentkeresztvári ájtatosság; — a váradi olasz plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor Mária-nis, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor eserdezmise, 8 órakor prédikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a váradi velencei plebánia templomban: reggel 8 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; délután 3 órakor szentkeresztvári ájtatosság, — este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság.

*** A Katholikus Növédő Egyesület** hétfőn délután fél 6 órakor a Kath. Kőr választmányi termében választmányi ülést tart.

*** Uj csillagkeresztes hölgyek.** A királyné herceg Schwarzenberg Ernőnének, az úl. Sárvári és Felsővidéki Széchényi grófnőnek, báró Gudenus Ernőnének és gróf Ramer Chyászó Károlynének a csillagkeresztes rendet adományozta.

*** A Népszövetségi ünnepély fél 5-kor kezdődik.** A Kath. Népszövetség mai ünnepélye ellenében előbbi híradásainkkal, nem 5 órakor, hanem ma délután fél 5-kor kezdődik. Azért kezdjük az ünnepélyt egy félórával előbb, hogy az ünnepély közönsége részt vehessen a Mária kongregációknak ma este fél 7-kor kezdődő befejező békeájtatosságán.

*** Vetítő-előadás a Kath. Kőrben.** Holnapután, kedden, március 27-én a Katholikus Kőr Szent László-tervében ismét pap-pás vetítő előadás lesz. Ezúttal dr. Némethy Gyula th. kanonok, theol. tanár tart előadást Észak-Olaszországról, különösen Velencéről. Az előadás keretében remek vetített képekben mutatja be Olaszország szépségét. Dr. Némethy előadása mindig jelentős eseménye a Katholikus Kőrnek a mindig élvezettel hallgatja a Kőr előkelő közönsége. Az előadás kezdete délután 5 órakor.

*** A színésznő arany karkötője.** Tegnap délután a „Három a kislány” előadásán, a második felvonás alatt Aranyosi Aranka színésznő elvesztette a karkötőjét. Az esztét bejelentette a rendőrségnek. A színésznő most reményteljesen várja, hogy a becsületet megőrző betörőgátló elvezetett értéktárgyát.

*** Leiki gyakorlat munkásainak nyok és cselédek részére.** E hó 29, 30-án, 31-én este egyegyed 8 órakor szentgyakorlatok lesznek a Szent László plebánia templomban munkásleányok, cselédek és gyári leányok részére. A befejező ájtatosság körbe szent áldozással április 1-én reggel lesz.

*** A vasuti hadiadó.** A hivatalos lap legutóbbi számában megjelent a pénzügy-miniszter utasítása, amely a vasuti fuvardíjak 30 százalékos emelést tárgyalja. Az utasítás szerint a közforgalmu vasutak költsései 1917. évi február 1-étől kezdve a polgári gyors és teheráruszállításért járó és a kerelési illetéket, az esetlegesen hídvető, átszállítási illetéket, szállítási adót mászban foglaltó díjakon felül, ezeknek 30 százalékát vasuti adó címen beszedni. Adókötelezettség szempontjából a „gyors és teheráru” elnevezés alatt, a polgári postgyász és expresszküldemények kivételével, mindazon gyors- és teheráru szállítványokat kell érteni, amelyek a polgári küldeményekre vonatkozó díjszabás alapján fuvaroznak. A vasuti adó adó a közuti vasutakon történő szállítások mentesek. Elsőrangú élelmiszerek, tüzelőanyag- és vetőmagszállítványokra nézve, továbbá egyéb fontos gazdasági érdekből a pénzügy-miniszter elengedheti a vasuti adó felét, ami nézve esetenként intézkednek.

*** Halálozás.** Kopp Sándor élete 48. évében elhunyt. Temetése holnap, március 26-án délután megy végbe a biharmegyei közokmányból. — Ösv. Kulcsár József 73. évében elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután 2 órakor lesz a Vitéz utca 36. számú háztól.

*** Védkezünk a hólyagos himlő behurcolása ellen.** A belügy-miniszter a városokhoz küldött leiratában közli, hogy a hozzáérkezett jelentések szerint az ország több helyén fertőző betegségek, különösen a hólyagos himlő és a tifusz léptek fel tömegesen. Állítólag a mezőgazdasági munkások terjesztik és hurcolják be ezeket a veszedelmes betegségeket. A miniszter elrendelt, hogy a falvaiból beérkező mező munkásokat a hatóság oltassa be himlő ellen a tisztaságról lehetőleg gondoskodják, továbbá pedig 14 napig megfigyelésnek, esetleg vesztegzárnak vesse alá. — Tudvalevőleg Nagyváradra is a vármegye területéről hurcolják be főként a fertőző betegségeket. Most a tavaszi munkák megkezdésére tömegesen jönnek be mezőgazdasági, főleg szőlőmunkások. Annál nagyobb veszedelm fenyegeti Nagyváradot, mert Biharmegye egyes községeiben jelenleg is vannak hólyagos himlőben betegek.

*** A hatósági konyha étlapja.** — Tudatom a város közönségével, hogy a városi konyha heti étlapja a következő: vasárnap: rozsvetel, túrósleves, káposztafőzelék, borsosleves, babfőzelék; hétfő: marhabuvalves, babfőzelék, főttus feltéttel; kedd: daruleves, svanyuburgonya, vagdalthus feltéttel; szerda: bableves, mákosleves, csütörtök: keménymagleves, káposztafőzelék, sertésbuvalves feltéttel; péntek: burgonyaleves, daratésleves; szombat: kölestásleves, babfőzelék, joghurtosleves feltéttel. Nagyvárad, 1917 március hó 24-én. Lukács Odón, polgármester helyettes.

*** Kegyetem a halálraítélt belga asszonyoknak.** Laganói tudósítók jelentik, hogy a halálraítélt belga asszonyoknak a pápa közbenjárására a németek megkegyelmezték.

*** Nem szabad tojást pirosi tani.** Báró Kürthy Lajos, az Országos Készlemezési Hivatal elnöke, leiratot küldött az összes törvényhatóságokhoz, amelyben megtiltja a húsvéti ünnepek alkalmából szokásos tojásfestést. A tilalom hatálya mindennemű baromfitojásra kiterjed.

*** Adakozás.** Az Iparos hadiárva ügy céljaira újabban a következő adományok érkeztek az Ipartestület elnökségéhez: Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara 500, Weisz Sámuel marhakereskedő 250. A rendőrség gyűjtése február hónapban 100, de Gusztáv 50. Az Ipartestület Hírogott Iparosok mehháza javára pedig a következők voltak az utóbbi adományok: Polgári Takarékpénztár részvénytársaság 25, Nagyvárad Hitelbank r. t. 20, Martz János borkereskedő Gábor Károly elhunyt alkalmából közreműködéséül 20 korona. A néma cél felkarolásáért ezúton is hálás köszönetet mond az Ipartestület elnöksége.

*** „Egyesült Bank és Takarékpénztár.”** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t. sz. évi közgyűlésében elhatározta, hogy először a szegedi szegélyből az intézet hosszú címét egyszerűsíti a sz. „Egyesült Bank és Takarékpénztár”-ra változtatja. Most a dolog befejezését nyert, sennyiben az intézet igazgatósága a cégjelölés által jóváhagyott közgyűlési határozatból kifolyólag addigi cégüket „Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t.”-re változtatta át.

*** A szappant is központosították.** Az Országos Közlemezési Hivatal rendelkezése folytán az ország összes községének szappanüzemlése egy statisztikai alapon megállapított fejtűs szerint nyar fejezetet, még pedig az egyes megyék az eljárási hivatal, a törvényhatósági városok pedig a polgármesteri hivatali útján. A Nagyvárad közönsége részére megállapított szappanüzemlést, mint ellátmányt a központi szappanüzemlési iroda kintálta a Nagyvárad város közlemezési ügyosztálya a város legitim szappankereskedői útján fogja a fogyasztók közönséghez juttatni.

*** A cipőárak maximálása.** Nagyvárad rendőrszolgálati hivatalához is megérkezett a cipőárak árának és forgalomba hozatalának szabályozásáról szóló miniszteri rendelet, amelyet annak idején bő kivonatban közöltünk. A rendőrség hivatalos hirdetőmunkában közzétette ki a rendeletet, amely április hó 10-ikén lép életbe.

*** Iskolai alapítvány.** Dr. Gyémánt Jenő és felesége fiuk Gyémánt Zsigmond emlékére és nevére 2000 koronás alapítványt tettek a nagyvárad realiskolánál, amelynek évenkénti kamatait egy szegénysorsú tanuló fogja kapni, valláskülönbőség nélkül.

*** Sebesült és beteg tiszték jelentkezése.** Mindazon tiszték (havidijasok) és tiszték (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pötéstestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek f. évi március 27 én d. e. 10 órakor (Kossuth Lajos-u 15/a l. em.) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvosi nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott

polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Fülöpp Artur altábornagy, állomásparancsnok.

*** A tanítók és tanárok beszerzési csoportjának** tagjai között f. hó 26 án hétfőn délután 4 órakor a kereskedelmi iskola tanári szobájában porosszén kerül kiosztásra. Egy egy tag számára adandó mennyiség a jelentkezők számától függ. A szén ára házhozszállítás nélkül 9 K métermázsaenként.

*** Ma nyílik meg a Korzó-kávéház.** Dancs Istvánné, a Páspók-fürdő volt bérletjének ösvégye vette meg a Korzó-kávéházat s átalakítva, eszencia beraadozva ma megnyitja. Bizonyos, hogy a közönség nagy örömmel fogja újból ezt a kedvelt kávéházat felkeresni, melynek figyelmes és gondos vezetéséről az új tulajdonos gondoskodik.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legzebb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

*** Német nyelvből** alapos oktatásra állást keres jobb házhoz gyermekeket tanítani egy nagy németországi kishonny. Címe helyben Hid utca 15 szám alatt.

*** Aszóni Kossuth utcai üzletében:** 1 nagy üveg Oroszhal 90—100 drbig 12 kor, darabszáma 20 fillér. — 1 kiló csokoládé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom konyak 13 korona. Raktáron: ruha, likörök, szilvárium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

*** „Korona szappan-per.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfértára mos, a ruhának nem árt, minden eseményen a törvénykezési ügyosztály tanácsivány. Egy félkilós doboz ára 25 kor. ruhára 1 korona. Egyedül főrtárr: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

Kiadó. Arany János-utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szoba s egyéb mellékhelyiségekkel 1917 augusztus hó 1-re. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

*** Polonkairtó MOKIN** bitor szor. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kishonny Farkas István „Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Köhögés, hurut, rekedtség és nyálkásodás** ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvény. Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonszerv is kapható.

*** Értésítés.** A Nagyvárad Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. hadi kölcsön 5 1/2% os törlesztéses kötvényeket a annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házunkban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1 jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r. t. irodájában.

*** Kiadó** Rimanóczy-utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1 től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki utca.

*** Irodaszolgálat** megbízható felvétetik Iacze i odában Bémer tér 3.

*** 5 hold szőlő** és gyümölcsös hasznos bérbe, esetleg felébe kiadó. Értekezhetni Magyar Bankban Szent László-tér.

SZÍNHÁZ.

Heti műsora

Vasárnap délután: Szibill.
Vasárnap este: Náni. (Molnár Aranka bucsufellépte.)

Hétfő: Muzsikusteleány.

Kedd: János vitéz.

Szerda: A fronton. Az igazi férfi. Hétfő lesz...

Csütörtök: Drótotstát.

Péntek: Gólem. (Bíró utó előadás.)

Szombat délután: Dollárpapa.

Szombat este: Gólem.

Vasárnap délután: Liliomfi.

Vasárnap este: Gólem.

A színházi bérlet kérdése.

Tegnap egy régi bérletje a színháznak keresett fel, bennünket s ismételte azon érveket, amelyek a színházi bérlet rendszer fenntartása mellett szólnak. A vitát tovább nem folytatjuk, mert a gőzvasut ellen az akkor a szekeresek és fuvarosok ugyanígy érveltek és igazuk volt, de a gőzvasut azért megépült. Most csak ennyit még: Minden áru értéke emelkedett, s a pénz vásárló értéke csökkent. A színháznak 120 alkalmazottja van, de ugyanezt a fizetést kapja. Például egy színház fizetése havi 600 korona, egy színésznő is. Egy félóra ára 300 korona s egy operatőrszerep kiruházása 600 korona. Olcsó bérlet tehát a színháztagjainak rovására megy.

Ezenkívül a középosztály nagy része alig kap helyet a színházban, ami a bérlet elbírása esetén megszűnik. Végül: operák előadásához nagyobb szervezés és nagyobb jövedelem kell. Az kell, hogy bérlet nélkül adhassák ki a jegyeket s a jegyek ára drágább legyen. Akkor lesz jó műsor, jó társulat, jól leosztott, jól öltözködő színészek nagy tehetségek, igazi kultúra. A mai teagódis, cirkusz, léhaság. Mágus Miska.

Vasárnap délután, a pénztárnál meggyilkosolt óriási érdekességből következtetve, csufolt ház előtt a Szibill királ színe.

Náni. (Molnár Aranka utolsó fellépte.) Molnár Aranka, a Vigszínház kitűnő művésznője, aki a maga finom, stilusos játékával két estét át Rákai Ferenc Hivatalnokléányának címszerepében aratott sikert a nagyvárad színházban, ma, vasárnap este fejezi be ittani vendég szereplését. Molnár Aranka bucsuján Folliausz Aurél régi kedves népszínművének, a Náni nak címszerepében bucsuzik a nagyvárad közönségtől. A Náni vasárnap esti előadásában fel lépnek még: Sik Rezső (Krszger Michel), Tompa Béla (Szepi), Bihari Sándor (Józsi), Dózsa István (Szilárd Páter), H. Körössy Juci (Róza), Tóth Elek (Sándor) és Rákosi Ferenc (Lupi bácsi).

Muzsikusteleány. Sz. Zsigmond Anna a színháztagok közkedvűt primadonájára hétfőn este egyik legjobb szerepében, a Muzsikusteleány címszerepében lép fel. Ennek a pompás operatőrnak csak kevésseleget volt reprice, amelyet a publikum a legmelegebb rokonszerevvel fogadott és így tett háza lass a Muzsikusteleány hétfői előadásának is.

NYILTTÉR.

Dr. Gyémánt Jenő és felesége Berkovits Vilma meggyötört szívvel jelentik, hogy felejtethetlen édes jó gyermeküknek az orosz harctéren 20 éves korában elhalt

Gyémánt Zsigmond

34. tüzezáredbeli zászlósnak

holttestét Körösmezőről, a hol ideiglenesen volt eltemetve, hazahozták s f. hó 26-án d. u. 3 órakor a Pável-u. 16. sz. gyászház-ból helyezik a Rulikovszky-uti temetőben örök nyugalomra.

Nagy-Várad, 1917 márc. 25.

Dr. Berkovits Ferencné
nagyanyja.

Gyémánt Andor
testvérbátyja.

Gyémánt Mihály, Gyémánt Samu,
dr. Berkovits René
nagybátyjai.

Olcsó Heti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	26
Likőrpohár csiszolt üvegből	30
Befűtött tányér csiszolt üvegből	40
Teáscsésze fehér finom porcellán	90
Mocaccsésze színes finom porcellán	80
Majolika gyümölcs tányér színezve	60
Kávéscsupor színes finom porcellán	80
Gyermekcsupor színes finom porcellán	40
Színes festett vizespohár aranyozással	80
Gyermek fülespohár csiszolt	80
Evékanál jó erő fémből	60
Vizeskanocsó finom csiszolt üvegből	2-
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2-
Befűtött állvány finom csiszolt üvegből	2-
Fűszer tartó finom majolika színezve	2-
Virág üvegváza színes diszitással	2-
Virág üvegváza színes aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	1-
Virág üvegváza színes üvegből	1-
Virágváza porcellán színes Roccoco	1-
Látképes emlék kávésbögre	150
Látképes emlék gyermekbögre	150
Szentképes aranyozott kávésbögre	150
Szentelt viztartó színes porcellánból	1-
Szentelt viztartó aranyozással	150
Szentelt viztartó színes duseranyozással	2-
Szentelt viztartó finom aranyozással	3-
Kávédaráló amerikai patent	7-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábós	4-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábós	3-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábós	2-
Tűzálló barna porcellán tejes lábós	4-
Vizeskészlet színes festett aranyozással	4-
Boroskészlet színes festett aranyozással	4-
Söröskészlet színes festett aranyozással	4-
Likőröskészlet színes festett aranyozással	4-
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2-
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5-
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5-
China ezüst gyümölcs állvány színes	10-
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12-
Kávéskészlet színes roccoco aranyozással	12-
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással	12-
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12-
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	36-

Eladás nagyban és kicsinyben.

Abiák üvegei és! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVEREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Vasárnap

A 9 nju ember II. rész
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

URANIA
mozgó-
színház

Vasárnap

A mindentudó
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Vasárnap

Fata Morgana

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

Főszereplő: Felelős szerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR Dr. PAPP KÁROLY

Nagyvárad városi katonai ügyosztálya.

3485—1917 szám.

Hirdetmény.

A lovak, szamarak, járművek stb. újabb osztályozása tárgyában.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur a nagyváradai lóállítási járás lovainak újabb osztályozását elrendelte.

A működési tervzet szerint a lóosztályozás Nagyváradon 1917. évi április hó 1-én napján vasárnap a lóvásártéren fog megijartatni.

Az osztályozás reggel 8 órákor kezdődik.

Az átírtedés elől kivételnek:

Ama lovak közül, melyeket az állam, törvényhatósági, városi és községi alkalmazottak szolgálatuk teljesítésére tartani kötelesek, legfeljebb 2—2 ló.

Lelki pásztorok, orvosok és állatorvosok hivataluk teljesítéséhez szükséges lovak.

Egészségügyi célokra, ugyancsak a tűzoltók részére felületlenül szükséges lovak.

A magán menesekben tenyésztésre állandóan használt kancák.

Mint tenyésztésre alkalmas mének a községek és magánosok tulajdonában tartanak nyilván.

Kizárólag és tartósan versenyre használt lovak.

Allandóan bányákban a földszine alatt dolgozó lovak.

Azok, melyek a lóbehívés évében négy éven elől maradnak, mit a fenti rendelet szerint olyképpen kell értelmezni, hogy

csak azok a lovakat nem kell elővezetni, amelyek az osztályozás évében négy éven elől maradnak, tehát azokat a lovakat, amelyek negyedik évüket 1917. évi december hó 31 ig elérik, a most elrendelt osztályozáshoz okvetlenül elő kell vezetni.

Vemhes és szoptató kancák 4 hónapi szoptatás idejéig.

Betegség vagy valamely járvány elhurocolásának veszélye miatt az istállóból ki nem vezethetők.

A mentességi igényt községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azoknak birtokában oly lovak vannak, melyekre vonatkozó mentességi igény ezideig még szabályszerűen bejelentve nem volt, a bejelentési a lóosztályozást megelőző napig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza, II. em., 33. számú szoba) annyival is inkább tegyék meg, mert a lóosztályozás foganatosítása után bejelentett mentességi igények figyelembe vételét nem fogadják.

A mentességi igényt községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azoknak birtokában oly lovak vannak, melyekre vonatkozó mentességi igény ezideig még szabályszerűen bejelentve nem volt, a bejelentési a lóosztályozást megelőző napig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza, II. em., 33. számú szoba) annyival is inkább tegyék meg, mert a lóosztályozás foganatosítása után bejelentett mentességi igények figyelembe vételét nem fogadják.

A mentességi igényt községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azoknak birtokában oly lovak vannak, melyekre vonatkozó mentességi igény ezideig még szabályszerűen bejelentve nem volt, a bejelentési a lóosztályozást megelőző napig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza, II. em., 33. számú szoba) annyival is inkább tegyék meg, mert a lóosztályozás foganatosítása után bejelentett mentességi igények figyelembe vételét nem fogadják.

A mentességi igényt községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azoknak birtokában oly lovak vannak, melyekre vonatkozó mentességi igény ezideig még szabályszerűen bejelentve nem volt, a bejelentési a lóosztályozást megelőző napig a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza, II. em., 33. számú szoba) annyival is inkább tegyék meg, mert a lóosztályozás foganatosítása után bejelentett mentességi igények figyelembe vételét nem fogadják.

A mentességi igényt községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Felvivom tehát a nagyváradai ló, szamar, jármű stb. birtokosokat, hogy lovaikat, szamaraikat stb. a fentjelölt helyre és időben a mállásállatot felszerelésekkel együtt okvetlenül vezessék elő a az elővezetendő lovak és szamarak stb. azonoságának megállapítására és a tulajdonjog igazolására végett a fenti rendelet alapján az osztályozásra minden egyes lónak stb. járulatát is feltétlenül hozzák megukkal.

Azok a ló, szamar etc. birtokosok pedig, akiknek nevére a birtokukban lévő ló, szamar etc. még átírva nem volna, kötelesek a lovak stb. saját nevükre való átírását az osztályozás napjáig feltétlenül eszközölni.

A fenti szabályok alapján az április 1-én tartandó lóosztályozás alkalmával, valamenyik alkalmasnak talált ló stb. értékeknek megállapításánál a mai tényleges (piac) árak fognak figyelembe vételét tekintettel arra, hogy a most foganatosítandó osztályozásnál szabványosnak tekintendő árak nem fognak megállapítani se közzététetni, valamenyik alkalmasnak osztályozott ló stb. értéke becélés útján fog megállapítani.

A lovakat, szamaraikat stb. kézen és egyenként kell elővezetni és egyuttal a hozzájuk tartozó mállásállat felszerelését is be kell mutatni.

Mindazok, akik lovaikat az itt jelölt időben megtartandó lóosztályozásra — a célra az előző hirdetményben foglalt feltételeknek ezideig elmulasztották bejelenteni, az erre vonatkozó bejelentést a lóosztályozás napjáig a katonai ügyosztályánál (Városháza II. emlet 33. számú szoba) okvetlenül tegyék meg, mert ellenesetben szigorúan fognak büntetelni.

Azok ugyanis, akik a lovak stb. mállásállat felszerelések bejelentése a a lovaknak stb. az osztályozáshoz való vezetése és a mállásállat felszerelések bemutatása tekintetében fennálló törvényes rendelkezések nem tartoznak elgőt, kibágást követnek el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

Nagyvárad, 1917 március 20

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsos.

Kávéház megnyitás!

Alulírott, mint a Püspök-fürdő évek óta volt bérlője, a nagyközönség szives tudomására hozom, hogy a Körös-u. 1 sz. a. levő

Korzó-kávéházat

megvettem és azt teljesen átalakítottam és újjannan felszerelve megnyitottam.

Allandóan a legkiválóbb kávéházi italok és hideg ételek lesznek olcsó :: árakon kiszolgálva ::

Figyelmes és előzékeny kiszolgálást!

Naponta a budapesti ifj Horváth János előhangú zenekara játszik.

A nagyközönség szives támogatását kéri

Özv. Dancs Istvánné
kávés.

* Kiadó Rimenóczy utca 11. sz. hátsó bejáratnál az Ezredévi emléktér felől, a földszinten 1 ucsi szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség szonnel. Értékesni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky utca.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikk. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Helpy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
lisztes és gabonaszakokat, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papirzsinegeket,
szalmazsákok, pokróczok és
takarókat,

gazdasági és csizmákat és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.
Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Az Erzsébetligeten lévő
4 ujj földszintes
házban egy és két szo-
bás lakások mellékhe-
lyiségekkel május hó
1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze Irodában Bémer-tér 3.

A nagyszalontai járás főszolgabírójától.
853—1917 szám.

Pályázati hirdetmény.

A járáshoz tartozó Nagyszalonta nagy-
községnek megüresedett I ső és II ik segéd-
jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az I ső segédjegyző javadalma: a köz-
ségtől érvényesített 1300 K készpénzfizetés be-
számításával az 1913 évi LX. t. c. ban
megállapított 1400 K törzsfizetés és a tör-
vényeszerű ötödéves horpítékokkal és 300 K
lakpénz.

A II ik segédjegyző javadalma: a köz-
ségtől érvényesített 1200 K készpénzfizetés be-
számításával az 1913 évi LX. t. c. ban meg-
állapított 1400 K törzsfizetés a törvényeszerű
ötödéves horpítékokkal és 300 K lakpénz.

Az I ső segédjegyző az adóügyi jegyző
mellé rendszerezésben végzi — fejelemi és
büntető jogi felelősség mellett, mindazon
tesendőköt, melyeket adóügyekben az adóügyi,
s a közigazgatási ügyekben a III ad jegyző
hozzátutal.

A II ik segédjegyző a főjegyző mellé
rendszerezésben végzi mindazon tesendőköt,
melyeket a főjegyző hozzáutal.

Felhívom pályázói s ándékozókot, hogy
az 1883 évi I t. c. 6. §-s, illetve az 1900.
évi XX. t. c. 6. §-ában előirt képesítési
és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okná-
nyokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb
1917. márc. 13. napjának déli 12 órájáig anavi-
val le kell adni a községi hivatalban, mert a később
érkező kérvényeket figyelembe venni nem
fogom.

A választást mindköt segédjegyzői állásra
Nagyszalonta községénél 1917. évi ápril. hó
14. napján déli 10 órakor ejten meg.

Nagyszalonta. 1917. március hó 20-án.

Csanády Jeaő
főszolgabíró.

Morza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-út 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijázat, ko-
csizó és ígás szerszámok, kocsi-
űtés, lábvédők és szerszámok
raktára.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac-tér, Kugler és Andrányi
palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
hívására házhoz szállítanak.

Mindenféle vidéki megrende-
léseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagok-
ból készül, kifűnően habzó, igen
tartós, teljesen lugmentes fi-
nom szappan kellemes illatánál
fogva általánosan elvan terjedve

1 drb ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszöb fekete, vagy bírna
színre fest néhány perc alatt
minden haját, bajuszt és szakált.
Teljesen ártalmatlan. Használata
egyszerű és a festés igen sokáig
tart. Óvakodjunk utánzatoktól
csak **EMIR** névvel ellátott do-
bozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjötől és pattanásoktól
meg akar szabadulni, ha üde,
friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalom-
ban nappali és estéli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

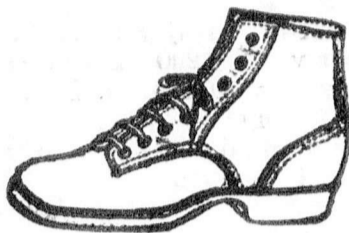
Nagyvárad, Rákóczi ut 5. Telefon 4-63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári árakon:

Nagyság: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borjú bőr	14.40,	16.90,	19.40,	23.80.
Ia Hárított bőr	16.90,	20.—,	21.90,	27.50.
Lóbox	18.20,	21.90,	24.40,	29.40.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, menekülttáborok és viszont eladók engedélyben részesülnek.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti szabás művésznőnek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

* **Autorezott (szobák)** rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosításnál szolgál a szobakezelőnő. (Zöldfa-épület.)

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a városi közönséget, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ **fűzőedények,**
„ **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja

55.

Főszerelő telefonja

55.

Új virágcsarnok

Van szerencsém a mélyen tisztelt előkelő közönség nagybecsű tudomására adni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut Stern-féle házában, szemben a Széchényi szállodával, a mai kor kivánalmainak megfelelő

élő- és művirágkereskedést

nyitottam Naponkint a legszebb élővirágok, valamint teljesen hű utánzatu művirágok, délszaki növények nagy választékban kaphatók.

Lakodalmi és alkalmi csokrok, koszorúk izléses kivitelben, jutányos áron

A t. közönség b. pártfogását kérve vagyok

özv. Fehér Imréné
Rákóczi ut 10.

TELEFON: 15-89.

Olcsón vállalok!

kőműves, eserepező és ács munkát, úgy helyben mint vidéken.

Staharóczky József
Magyar u ca 33. sz.

Új könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt Bihar-nyomda r.t. házában egy a mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden eszaki munkákat jutányos árban készítek

Bátorkodom hivatkozni negyed évszázadon keresztül előbb a Lévai cégnél utóbb a Bihar-nyomdánál mint munkavezető eltöltött időmre és kérem azt a sokoldalulag megnyilatkozott bizalmat továbbra is személynemnek átruházni.

Tisztelettel

Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!

Tanuló felvétetik.